

پاکستان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

روانشناسی مالی

چگونه بدترین دشمن خود نباشیم

JAMES MONTIER

مترجم: علی سلطان آبادی

سرشناسه	مونتیر، جیمز Montier, James
عنوان و نام پدیدآور	روانشناسی مالی
مشخصات نشر	تهران: پارسیا، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۰۰ ص:؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۰۱۰-۷۳-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
یادداشت	عنوان اصلی: The Little Book of Behavioral Investing
شناسه افزوده	سلطان‌آبادی، علی، ۱۳۶۶ -
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۰۲۳۸۱

روانشناسی مالی

جیمز مونتیر

علی سلطان‌آبادی

پارسیا

۱۰۰۰ نسخه

محمد رضا نصیرنیا

۹۷۸-۶۰۰-۷۰۱۰-۷۳-۰

مؤلف:

مترجم:

ناشر:

شمارگان:

مدیر تولید:

نوبت چاپ:

شابک:

پارسیا
ناشر پارسیا

قیمت:

مرکز پخش:

تهران - خ انقلاب، خ فرخ‌رازی، خ شهدای ژاندارمری نرسیده به خ دانشگاه ساختمان ایرانیان،

پلاک ۵۸، طبقه دوم، واحد ۶

تلفن: ۶۶۴۸۴۱۸۹

www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر پارسیا می‌باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی دی، دی وی، فیلم فایبل صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر پارسیا ممنوع بوده و شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

مقدمه مترجم

مقدمه

این کتابی است درباره شما

شما، بدترین دشمن خود هستید

مهم‌ترین مطلبی که در مورد همه صادق است

پیشتان فضا (سریالی علمی-تخیلی ساخت آمریکا)

حال، شما کدام یک هستید؟ اسپاک یا مک کوی؟

سیستم X مهار نشده

بخش اول: در حلاوت لحظه‌ها

آماده شوید، نقشه بکشید و همیشه به یک استراتژی پایبند باشید

خطر به عقب انداختن کارها

قدرت متعهد بودن

بخش دوم: چه کسی از بازار بد بزرگ می‌ترسد؟

دوباره سرمایه‌گذاری کردن، هنگامی که ترسیده‌اید.

تراوش ذهن و عملکرد ما

راه‌حلی برای بن‌بست‌های موقت

بخش سوم: همیشه نیمه پر لیوان را ببینید

«با این وجود، از خود بپرسید: چرا باید در اینجا سرمایه‌گذاری کنم؟»

خوش بینی و سیستم X

سرشت انسان در مقابل تربیت انسان

مبارزه با اعتمادبه‌نفس بیش از حد

بخش چهارم: چرا همه به سخنان این افراد گوش می‌دهند؟

دیگر به حرف‌های کارشناسان گوش ندهید

چرا همه به حرف‌های جیم کرامر گوش می‌دهند

خطرات تکان‌دهنده ناشی از انجام کارهایی که به ما گفته می‌شود

مدیران صندوق: کارشناسان هواشناسی یا پزشکان؟

اعتمادبه‌نفس بیش از حد ممکن است سرمایه و ثروت شما را بر باد دهد

بخش پنجم: حماقت پیش‌بینی

آماده‌باشید- پیش‌بینی نکنید

پس چرا به پیش‌بینی کردن ادامه می‌دهیم؟

چرا از این پیش‌بینی‌ها استفاده می‌کنیم؟
 احتمالاً راه بهتری نیز وجود دارد.
 بخش ششم: ازدحام اطلاعات اضافی
 تشخیص پیام‌ها از پارازیت‌ها
 آیا همیشه فراوانی بهتر است؟
 هنگامی که همین اندازه اطلاعات کافی است
 از بخش اورژانس تا بازار
 بخش هفتم: حساب خیال‌پردازی را بترکانید
 وجود ناپایداری به معنای پدیدار شدن فرصت‌های جدید است.
 آقای بازار را ملاقات کنید.
 بخش هشتم: شیطان را نبینید تا از آن نشنوید
 وقتش شده تا ثابت شود که در اشتباه هستید
 داستان تأسف بار آقای راجر
 اسیر پیش‌پنداری‌های خود
 به دنبال عواملی بگردید که می‌توانند سرمایه‌گذاری شما را نابود کنند.
 بخش نهم: در سرزمین بدبینان و خوش‌بینان
 هنگامی که واقعیت‌ها تغییر می‌کنند، شما نیز عقاید خود را تغییر دهید.
 پافشاری کردن بر دیدگاه‌های خود
 هزینه‌های ریخته شده که دیر پذیری یا محافظه‌کاری را در پی
 برای اینکه در مقابل محافظه‌کاری در امان باشیم، چه کار باید کرد؟
 بخش دهم: سرود دل فریب و افسون‌گرایانه داستان‌ها
 تمرکز بر روی واقعیات
 داستان‌های موجود در بازار سهام
 مراقب سرمایه‌گذاری کردن بر روی امیدهای واهی باشید
 بر روی واقعیات تمرکز کنید.
 بخش یازدهم: این بار فرق می‌کند
 برتری بزرگ شما نسبت به افراد حرفه‌ای بازار
 چرا نمی‌توانیم زمان وقوع اتفاقات قابل پیش‌بینی را حدس بزنیم؟
 راهنمای تشخیص حساب‌ها برای تازه‌کارها
 برتری شما نسبت به حرفه‌ای‌ها
 بخش دوازدهم: نوشتن خطاها و سوگیری‌های خود

کسب نتایج منفی با وجود یک استدلال درست
تقصیر من نیست از شانس بد من است
همه چیزدان بعد از وقوع واقعه نباشید
بخش سیزدهم: خطرات و مضرات اختلال کم توجهی/ بیش فعالی در سرمایه‌گذاری
هرگز تأثیر و ارزش «کاری انجام ندادن» را دست کم نگیرید
از دروازه‌بانان فوتبال چه می‌توان آموخت؟
عملکرد ضعیف، میل به فعالیت را افزایش می‌دهد
سرمایه‌گذاران و سوگیری «انجام عمل»
منتظر فرصت‌های مناسب باشید
بخش چهاردهم: در درون ذهن موش‌های صحرایی
به یک سرمایه‌گذار مستقل بدل شدن
سختی‌های شنا کردن در خلاف جهت رود
تشویق مردم به دنباله روی از اکثریت
خطرات گروه‌اندیشی
تنها در گلهٔ گوسفندان
بخش پانزدهم: زمان مناسب برای پایان سرمایه‌گذاری
زمان مناسب برای فروش سهام، چه زمانی است؟
تنها ما به این صورت نیستیم
نزدیک‌بینی و زیان‌گریزی
چرا نمی‌توانید خود را برای فروش متقاعد کنید
اثر برخورداری
بخش شانزدهم: فرآیند، فرآیند، فرآیند، فرآیند
تنها چیزی که می‌توانید کنترل کنید
روانشناسی فرآیند
پاسخ‌گویی فرآیند
نتایج
راه جهنم با نیت خوب سنگ‌فرش شده است (نیات خوب الزاماً منجر به نتایج
مطمئن‌شوند)
چرا برای کسب موفقیت فقط قول و قرار زبانی کافی نیست؟ (به عمل کار برآید به
سخن‌دانی نیست)

من تا حدودی یک متخصص در انجام انتخاب های بد هستم. در طول سالیان عمرم، انتخاب های بد بسیاری داشته‌ام، از انتخاب غذای ناسالم گرفته تا به عقب انداختن ورزش روزانه (انتخاب بد امروز). بله درست فکر کردید، حتی در سرمایه گذاری نیز تصمیم‌هایی تأسف‌بار و افتضاح گرفته‌ام.

آنگاه شاهد انتخاب‌های بد بسیاری در زندگی فرزندانم در سنین نوجوانی شان بوده‌ام. (ولی، خوشبختانه، این روزها می‌بینم که فرزندان فرزندانم، به خوبی نحوه سیروسفر در دنیا و کنار آمدن با آن را می‌آموزند و با انتخاب‌های درست خود، کشتی زندگی را به سمت ساحل پیروزی‌ها هدایت می‌کنند.) نوجوانان توانایی قابل توجهی در انجام انتخاب‌های ساده برای امروز و به عقب انداختن انتخاب‌های سخت به فردا دارند (مدام انتخاب‌های سخت خود را به عقب می‌اندازند) و تعدادی از ما در کنار این خصیصه بزرگ‌شده و آن را در خود تکمیل کرده‌ایم و حتی به‌عنوان یک بزرگ‌سال، انتخاب‌های بد بیشتری انجام می‌دهیم.

در طول سال‌ها، با صدها سرمایه‌گذار مصاحبه کرده‌ام، از سرمایه‌گذاران کوچک و تازه کار گرفته تا آنانی که به تازگی میلیارد شده‌اند. همیشه، از اشتباهات این سرمایه‌گذاران و البته منطق خلاقانه آنان در اصلاح این اشتباهات، مات و مبهوت شده‌ام.

ما به‌عنوان یک ملت و یک جهان، انتخاب‌های بد بی‌شماری داشته‌ایم، مسیرهای ساده را برگزیده و درنهایت، بدترین بحران اقتصادی ۸۰ سال اخیر را در دنیا رقم زده‌ایم. حال، با مجموعه‌ای از انتخاب‌های سخت در راه برگشت به شرایط عادی جدید روبرو هستیم. تاریخ سرشار از انتخاب‌های بد افراد و ملت‌ها است.

در طول چند دهه گذشته، دانشی جدید پدیدار گشته که بیانگر این واقعیت است که: نه تنها گاهی اوقات غیرمنطقی عمل می‌کنیم، بلکه این رفتار غیرمنطقی و دور از عقل قابل پیش بینی است. این دانش رفتاری جدید به تحلیل نحوه تصمیم‌گیری ما پرداخته و تمام مسائل قابل توجه و گاهی ناراحت‌کننده در رفتار ما آدم‌ها را بررسی و تحلیل می‌کند.

احساسات و بسیاری از فرایندهای تصمیم‌گیری به شدت به مغز ما وابسته است و به نظر می‌رسد که چنین مغزی در ۱۰۰۰۰۰ سال پیش فقط برای بقا در ساوانای آفریقا (بوته‌زارهای آفریقا) طراحی و خلق شده است. از آنجاکه اختلاف ناچیزی بین فرار

از دست شیرهای وحشی و گرسنه بوته‌زارهای ساوانا با دنبال کردن شکار خوشمزه‌ای چون بز کوهی وجود دارد، بنابراین مغز ما فقط توانسته خود را با گریختن و تصمیم‌گیری‌های برق‌آسا وفق دهد (خسته نباشد مغز ما!).

در حالی که این غرایز حفظ بقا، به‌طور کلی مفید هستند، ولی هنگامی که در دنیای امروزی و مخصوصاً در دنیای مدرن سرمایه‌گذاری، ترجمه و تعبیر می‌شوند، ما را به سمت انواع خطاها سوق می‌دهند. به‌عنوان مثال، تصور کنید که به دنبال یک مومنوم (یک استراتژی سرمایه‌گذاری که هدفش سرمایه‌گذاری بر روی تداوم روند موجود در بازار است) هستید، اغلب به این امید که این مومنوم ادامه خواهد داشت و از دست بازارهای رو به افول روبه فرار است. (در اینجا مومنوم همان بز کوهی خوشمزه و بازار رو به افول، شیر خشمگین و گرسنه‌ی بوته‌زارها است.) دیگر، آنچه در جنگل‌های آفریقا برای بقا مؤثر بود، در جنگل‌های دنیای مالی، کارایی ندارد.

خوشبختانه، ما انسان‌هایی ذاتاً خطاگر^۱ نیستیم. اگر تنها برگزیدن انتخاب‌های بد را فراگرفته بودیم، سال‌ها پیش در زباله‌دان تاریخ جا خوش می‌کردیم و عرصه را بر بازماندگان کم‌خطاتر تنگ نمی‌کردیم.

مشخص است که ما انجام انتخاب‌های خوب را نیز فراگرفتیم و از خطاهای خود و حتی از موفقیت‌ها و قضاوت‌های دیگران بهره‌جستیم. همان‌طور که قبلاً بیان کردم، صدها مصاحبه رسمی با مولتی‌میلیونرها داشته‌ام و همیشه از انتخاب‌های خوب و گاهی خیره‌کننده آنان و هم‌چنین از فرآیند انجام این انتخاب‌ها هیجان‌زده شده‌ام.

باید توجه کرد، چیزهای زیادی در مورد انسان اندیشه‌گر^۲ وجود دارد که قابل ستودن است. ما قادر به انجام کارهای بزرگ، ارائه ایده‌های بلندپروازانه و انتقال حس زیبای همدردی هستیم. همه این‌ها نتیجه انتخاب‌های خوب ما هستند.

در دنیای امروز، حتی نظریه‌هایی که پایه دنیای سرمایه‌گذاری اند (نظریه کارآمدی بازار^۳، مدل قیمت‌گذاری سرمایه^۴ و نظریه پرتفوی نوین^۵) بارها، مورد سؤال واقع شده و حتی به دلیل مشکلات فراوان بازارها ملامت شده‌اند. بسیاری از ما برای رفع موانع سرمایه‌گذاری خود به دنبال مدل جدیدی از رفتار مالی هستیم. ما با داشتن درک عمیقی از خود و نحوه تصمیم‌گیری‌هایمان، قادر به ایجاد یک سازوکار منظم در انجام انتخاب‌های درست خواهیم بود. در حالی که در آغاز به نظر می‌رسد در اقیانوسی از انتخاب‌ها غوطه‌ور باشیم و این احساسات باشند که نتیجه‌نهایی را بر ما تحمیل می‌کنند، اما می‌توانیم با یک ابزار مناسب، روش مطمئنی را برای کسب نتیجه مطلوب

۱. Homo mistakus

۲. Homo sapiens

۳. The efficient market theory

۴. CAPM Capital Asset Pricing Model

۵. Modern portfolio theory

به کاربریم و کشتی مالی خود را از دریای پرتلاطم بازار گذرانده و به ساحل امن سود هدایت کنیم.

مشکل اینجاست که رشته مالی رفتاری به دلیل عدم ارتباط مناسب بین مطالعات و استنباط‌های گوناگون تا حدودی دلهره‌آور و نامطمئن به نظر می‌رسد. دوست خوبم، جیمز مونتی^۱ کتابی با عنوان «روانشناسی مالی: بینشی عمیق در اندیشه‌ها و بازارهای غیرعقلانی» تهیه کرده که دانش شگرف خود را در این کتاب کوچک به رشته تحریر درآورده است.

من با کارهای جیمز نا آشنا نیستم. ما دو نفر، مدت زیادی بر روی کتاب سرمایه‌گذاری خوش‌بینانه^۲ کار کردیم. قبل از مطالعه این کتاب، فکر می‌کردم که با موضوع آشنا هستم؛ اما وقتی برای اولین بار در حین یک سفر هوایی شروع به خواندن کتاب کردم، یکی از بهترین سرمایه‌گذاری‌های زمان مطالعه‌ام را در طول سالیان عمرم انجام دادم؛ و در حالی که بر صندلی خود می‌خکوب شده بودم، مدام در تمام موقعیت‌ها و فضاهای کتاب، به طور غم‌انگیزی خود را در حالت اقرار به اینکه «این من هستم!» می‌یافتم؛ اما حداقل الآن می‌دانم که باید از چه چیزی اجتناب کنم و می‌دانم که می‌توانم عادت‌های خود را اصلاح نمایم.

این کتابی است که قصد دارم آن را به کرات یا حداقل سالی یک بار مطالعه کنم. خوشبختانه، جیمز متن این کتاب را بسیار شیرین و روان بیان کرده و طبع سرگرم‌کننده او در کتاب جاری و روان است. اگر در حال آموختن این مسائل هستیم که چرا هنگامی که باید بفروشیم، ظاهراً نمی‌توانیم یا اینکه چرا قیمت‌های هدف را برای خود انتخاب می‌کنیم، جیمز یک برنامه کاری کامل را در قالب ۱۶ بخش، سرشار از بینشی عمیق نسبت به رفتارهای مالی برای بهبود سرمایه‌گذاری‌های ما ارائه می‌کند؛ بنابراین، دیگر، جایی برای انجام خطاهای انسانی بیشتر وجود ندارد!

پیشنهاد می‌کنم، این کتاب را روی بقیه کتاب‌های انباشته شده و در نزدیکی میز مطالعه‌تان قرار دهید تا بتوانید اغلب به آن سری بزنید و این کتاب نیز در لحظات سخت تصمیم‌گیری به یاری‌تان بشتابد؛ بنابراین، عقب بایستید و اجازه دهید، جیمز از اسپاک* درونتان پرده بردارد.

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

۱. James Montier

۲. Bull's Eye Investing

* اسپاک یکی از شخصیت‌های اصلی سریال معروف *پشتازان فضا* است. او در این فیلم نماد یک انسان عاقل و تحلیلگر است.

مقدمه مترجم

روان آدمی عنصری ناشناخته و متغیر است، اگر زمام آن را در دست نداشته باشیم، محکوم به شکست خواهیم بود. پس لازم است، آن را بشناسیم و کنترل کنیم. روانشناسی در حوزه‌های گوناگونی درگیر می‌شود، حوزه مالی یکی از آنها است. در این کتاب سعی شده است تا حد ممکن رفتارهای رایج سرمایه‌گذاری، روانشناسی شده و راه‌حل‌های بهبود آن ارائه گردد. جیمز مونتیر با تحقیقات جامعی که انجام داده است، الگوهای رفتاری بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران دنیا را معرفی کرده و راه‌های آنان به هنگام مواجهه با معضلات مالی و سرمایه‌گذاری را موشکافی می‌کند. امید است با خواندن این کتاب، رفتار خود به هنگام سرمایه‌گذاری را روانشناسی کرده و مدیریت کنیم.

نشر نوآور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

این کتابی است درباره شما:

شما، بدترین دشمن خود هستید

چگونه ممکن است، درباره شما کتابی بنویسم؟ واقعیت این است که ما هرگز همدیگر را ندیده ایم، چه برسد به اینکه، شما را خوب بشناسم و بخواهم کتابی درباره تان بنویسم. در حقیقت، پاسخ خیلی ساده است: شما نیز انسان هستید. ما انسان‌ها، اغلب، در معرض خطاهای ذهنی بوده و اسیر دام‌های روانی می‌شویم و این موضوعی است که در تمام ابعاد زندگی، از جمله سرمایه‌گذاری اتفاق می‌افتد. بن گراهام^۱، پدر سرمایه‌گذاری بر مبنای ارزش سهام^۲، در همین راستا تا جایی پیش رفت که گفت: «مشکل اصلی هر سرمایه‌گذار و حتی بدترین دشمن او، خود اوست.»

مصادق‌های واقعی رفتار بد سرمایه‌گذاری را می‌توان در مطالعات سالیانه *دلبار*^۳ مشاهده کرد. این مطالعات به جای اندازه‌گیری شاخص‌های مجهولی مثل $S\&P^* 500$ ، مقادیر واقعی بازگشت سرمایه را اندازه‌گیری می‌کند. آنان همچنین، آماری در رابطه با زمان ورود و زمان خروج سرمایه‌گذاران به یک بازار خاص (از میان بازارهای دیگر)، تهیه کرده و به بررسی آن می‌پردازند. باید گفت که نتایج به دست آمده، اصلاً جالب نیست. در طول ۲۰ سال گذشته شاخص سهام $S\&P 500$ ، به‌طور میانگین، سالیانه در حدود ۸ درصد رشد داشته است. مدیران فعال ۱ تا ۲ درصد از این شاخص کم کرده‌اند؛ بنابراین،

۱. Ben Graham

۲. Value Investing

۳. Delbar

*. $S\&P 500$ (مخفف عبارت Standard and poor's index) فهرستی از ۵۰۰ سهام برتر در بازار بورس سهام نیویورک و نزدیک است. از این فهرست جهت قیاس در معاملات و خریدوفروش سهام و نیز جهت ارزیابی عملکرد شرکت‌های بزرگ استفاده می‌شود و از این لحاظ با فهرست فورچون ۵۰۰ تفاوت دارد.